

34

Nr. akt _____

Protokół przesłuchania świadka

Dnia 13 marca 1947 r. w Sordzie
 Sędzia Sledczy _____ rejonu Sądu Okręgowego w _____ z siedzibą
 w _____ Sąd Grodzki w Sordzie Oddział Kam.
 w osobie Sędziego ks. s. Sosnowskiego
 z udziałem Protokółanta apl. z. Stachniaka
 w obecności stron _____

przesłuchał niżej wymienionego w charakterze świadka - bez przysięgi.¹⁾ -

~~Po uprzedzeniu świadka o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania i o treści art. 107 k.p.k. - oraz o znaczeniu przysięgi. Sędzia odebrał od niego przysięgę na za-
 sadzie art. _____ k.p.k. po czym²⁾ świadek zeznał, co następuje:~~

Imię i nazwisko Stępczak Jan
 Wiek lat 41
 Imiona rodziców Franciszek i Franciszka
 Miejsce zamieszkania Sorda - Górki 14
 Zajęcie Wicestarosta w Prochowie
 Wyznanie R.-Kat.
 Karalność niekarany
 Stosunek do stron abdy

W październiku 1939 byłem wyprzedzony ze Sordy do Porysowa pow. Jarosławski, gdzie
 mieszkałem do początku maja 1940 r. W maju 1940 r. przenieśliśmy się do
 Jarosławina i rozpoczętem pracę w Kreisshauptmannschaftcie jako
 zwyczajny pracownik biurowy i tłumacz. Tu pracowałem aż do końca
 Niemców w lipcu 1944.

Prodyr Dauner rozpoczął swoją pracę w Kreisshauptmannschaftcie
 w Jarosławinie jako zastępca Kreisshauptmanna w końcu 1941 r. Dauner
 był z zawodu burmistrzem i pochodził z Württembergii lub Badenii.
 Dokładnie jego miejsce ^{zamieszkania} ~~zamieszkania~~ uwolnienia w Niemczech może podać
Barthi Franciszek, naczelny wpr. zółtego w Wojew. w Bydgoszczy.
Barthi

¹⁾ Zbędne wyrazy druku należy przekreślić.

²⁾ W tym miejscu wpisać należy odpowiedź, jakiej udzielił świadek, po uprzedzeniu go o prawie odmówienia zeznań (art. 104 k.p.k.).

Dauner był członkiem L.A., gdyż mieszkał w mieście go w umundurowanej formacji. Jaki stopień miał, tego nie wiem. Mógłby być analizat także do N.S.D. A.P. Hozarek jego do Polaków i Polaków w ogóle był wybitnie wrogi. Wrogi co było polską szkodliwą jako „miot” (znoj). W tym to stało, gdyż jako praworuch starosta powołał siebie z nim stykaniem.

Przypominam sobie, że w lecie 1942 r. gestapo zamordowało, prokuratora, reżenta, którego nazwisk nie pamiętam i którego zresztą miejscowego wataśnego. Przypominam że Dauner ~~zastępcą~~ ^{zastępcą} Kreisshauptmanna musiał o tym morderstwie wiedzieć, gdyż sam wstrząsnął, jak gestapowcy, Kreisshauptmann Freundenthal, Dauner i Schulrat Müller bez pośrednio ^{przed morderstwem} ^{stworzył} wspólnie konferowali na werandzie kasyna. Tego samego dnia wieczorem, gestapowcy aresztowali wpij już wymienione osoby, i na drodze Pilsna - Lussnica ^{ich} rozstrzelali. Ponieważ Dauner był bardzo wrogo usposobiony dla Polaków, dlatego jest zupełnie prawdopodobne a dla mnie niewątpliwie, że Dauner brał udział w przygotowaniu tego morderstwa.

Na stopniu tego samego wieczora gestapowcy po zamordowaniu wpij wymienionych, pojechali do mojejk, którego właścicielem był Drevitz, gdzie aresztowali właściciela, a przebywającego na wypoczynku, oficera polskiego, imieniem ^{1939 r.} ^{wymordowali} na miejscu. ^{z tego} ^{nie} ^{wiem}. Ponieważ to wymordowanie miało miejsce tuż po zamordowaniu tych trzech i tego samego wieczora, dlatego przypominam, że Dauner w tym przygotowaniu musiał ^{być} ^{udziałem} brać udział.

W październiku w lecie lub jesieni 1943 zniszczona została cała wieś Wamaty pod-Łowczin, a ludność całej wsi została wymordowana, tak mężczyźni, kobiety i dzieci. Dauner jako zastępcą Kreisshauptmanna musiał być niewątpliwie współwinny.

W końcu czerwca lub początku lipca 1944 rozstrzelano ^{została} w Łowczynie około 30 osób, przynajmniej prawdopodobnie z miejscowości z Warszawy. Rozstrzelaniu nastąpiło w obrot za rozstrzeleń przez partyzantów polską Kreisshauptmanna Freundenthala.

W tym czasie wyrosła Kreisshauptmanna ^{na} ^{ponosi} ^{odpowiedzialności} ^{za} ^{rozstrzeleń} ³⁰ ^{osób}. Wyjaśniam, że rozstrzeleń nastąpiło ^{przed} ^{burzą} ^{rednis} ^{przed} ^{uwiecznieniem} ^{pożrebwymi} Freundenthala.

Lech J...

Jane Stepan

Pracowoproductorii w 1943 w lesie na terenie powiatu gorwolińskiego przeprowadzona została akcja represyjna przeciwko ludności polskiej, podczas której uwięziono ponad 100 osób, które wywieziono do obozów koncentracyjnych. Komisarzy obozowych znajdowali się z pracownikami Kreischauptrmannschaft u, inspektor szkoły Dr. Flozko Kudney, i telefonistka Hübnerowa.

Mierzejskiemu Danner jako kierownik techniczny Urzędu niemieckich lasów brał udział w przygotowaniu tej akcji represyjnej w lesach, i obozów obozowych znajdowali się z urzędników, jemu podległych.

6

Przepracowanie w 1942 r. przeprowadzona została na terenie powiatu gorwolińskiego akcja wywrotki żydów. Bezpośrednim kierownikiem tej akcji był Kreischauptrmann Freundenthal, jednak Danner jako zastępca niemieckich lasów brał udział w przygotowaniu tej akcji. Na terenie powiatu Gorwolińskiego było około 40 000 żydów, z których około 10 000 było niemieckimi.

Z akcji antyżydowskiej powołano około 8 żydów Niemców do dyspozycji Kreischauptrmanna, który wyznaczył ich do wykonywania różnych prac w granicach starostwa i Kasymia. Gdy już okazali już nie potrzebni zostali wypracowani. Danner jako zastępca Freundenthala niemieckich lasów wiodł o takim poleceniu.

W 1942, 43, i 44 dokonano masowo wyrobów drewna z lasów, które wywieziono do Niemiec. Akcją tą kierował Freundenthal a asystentem Danner, który w kasymia rano prowadzi odpowiedzialność za zmniejszenie narodowego majątku. O ile państwu kontyngent wyrobów drewna wynosił w jednym roku około 150 000 m³.

W końcu 1941 około wieś powiatu 42 r. utworzony został w Gorwolińsku t. zw. obóz pracy "Arbeitslager", którego inicjatorem był Freundenthal. Bezpośrednim kierownikiem tego obozu pracy był Danner, z wyjątkiem niektórych brótkich okresów. Do obozu zamknięto ludzi z najgorszymi warunkami, jako nie oddawia kontyngentu, nie dostarczenia, oddawia dźwigni do Niemiec i nie płacenie podatków i t. p. Umieszczeni w obozie musieli pracować w polach kasymia niemieckich, a utrzymywani się musieli na swój koszt. Za potrzebami musieli jechać do Niemiec i zwalczani zostali dopiero po spełnieniu obowiązków. Z opowiadań wiem, że w obozie były łóżka i przesładowani. By Danner brótk, tego nie wiem.

